

dossier didàctic

PSICOSIS (PSYCHO)

#ServeisEducatius
#FilmotecaEscoles

Filmoteca
de Catalunya

 Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

A partir de secundària

contingut

INFORMACIÓ PRÀCTICA

| PÀGINA 2

*FITXA TÈCNICA
CONCEPTES CLAU
SINOPSI
LA CRÍTICA DIU*

PER A REFLEXIONAR

| PÀGINA 4

PROPOSTA D'ACTIVITATS

| PÀGINA 5

ANÀLISI

Context

Llenguatge cinematogràfic

Narrativa

ACCIÓ

REFLEXIÓ

COMPLETEU EL VISIONAT

| PÀGINA 7

Informació pràctica

PSICOSIS (PSYCHO)

FITXA TÈCNICA

Direcció: Alfred Hitchcock

Guió: Joseph Stefano (Novel·la: Robert Bloch)

Música: Bernard Herrmann

Fotografia: John L. Russell

Interpretació: Anthony Perkins, Janet Leigh, John Gavin, Vera Miles, John McIntire, Martin Balsam, Simon Oakland, Patricia Hitchcock

Producció: Estats Units

Any: 1960

Duració: 109 min.

V.O: Anglès

No recomenada per a menors de 12 anys

CONCEPTES CLAU

Suspens - Alfred Hitchcock - Terror psicològic
Conductes de comportament - Mc Guffin
Trastorns psicològics - Complex d'Èdip - Doble personalitat - Icones paisatgístiques nordamericanes - Banda sonora - So

SINOPSI

Marion és una jove secretària que no es pot casar amb el seu promès per problemes econòmics. Per solucionar-los, decideix robar a l'empresa immobiliària on treballa i fugir amb els diners. En la fugida toparà amb un desconfiat policia que seguirà la seva pista. Marion, cansada, s'aturarà a

descansar al Motel Bates regentat pel tímid propietari i la seva possessiva mare. És a partir d'aquí quan la història fa un gir absolut tot jugant amb els gèneres; el drama, el suspens, el terror psicològic i el thriller es troben a *Psicosi*.

LA CRÍTICA DIU

Psicosis és un moment decisiu a la història del cinema contemporani perquè aborda aspectes i temes inèdits o gairebé mencionats a pel·lícules anteriors; però també perquè trenca i estableix noves pautes de narració d'un nou gènere -el thriller- que viurà trenta anys després el seu autèntic esplendor, i fins i tot per a tot el cinema posterior en el seu conjunt. *Psicosi* representa un desig de manipulació mai vist fins aleshores a la història del cinema (Hitchcock va ordenar que no es deixés accedir a les sales de cinema un cop començada la projecció) i una nova agressivitat on l'objectiu era esgarrifar l'espectador. El suspens, la incertesa, recursos habituals del director anglès, ja no eren prou i calia fer una passa més enllà. I aquesta passa la va fer en aquest títol, tot dirigint-se cap al terror. En primer lloc, *Psicosis* trenca amb un dels més grans tabús del cinema de gènere al qual estaven acostumats a produir els estudis de Hollywood: la

Informació pràctica

PSICOSIS (PSYCHO)

violència explícita. La famosa escena de l'assassinat a la dutxa, on s'inclou un pla amb el ganivet de l'assassí al costat de l'abdomen nu de la víctima; o l'assassinat del detectiu a les escales. Per descomptat que es tracten les escenes filmades d'una manera impecablement decent i neta, i en cap d'ella veiem el dia d'avui una violència exagerada; tot el contrari, els detalls estan acuradament omesos (tot el contrari del que acostumem a veure actualment). Però en 1960 mai s'havia dedicat tants minuts a mostrar un assassinat, i encara menys d'una forma tan directa, i és per això que fou un veritable *shock* pel públic (i part de la crítica). Uns altres plans també van ser escandalosos però per diferents motius: aquells on –a la mateixa escena de la dutxa– gairebé no es dissimula la nuesa de la protagonista; malgrat i que cada pla està calculat al mil·límetre perquè no es vegi res més enllà de la decència. Però sobretot quan el protagonista Norman Bates (Anthony Perkins), després de trobar-se el cadàver de Janet Leigh, neteja el vàter i estira de la cadena durant la neteja de la sala de bany. Si el Codi Hays no permetia mostrar res relatiu amb la higiene sexual, això incloïa per extensió a tot el relacionat amb les funcions fisiològiques humanes. És un gest que ja no ens resulta estrany ni escandalós, però

aleshores era considerat impúdic i de mal gust, i per tant inacceptable. La pel·lícula va suposar un desafiament al tradicional puritanisme nord-americà.

Cantero, Marcial. *Steven Spielberg*. Madrid: Càtedra, 2006. Garrido, José Ángel. *Empezaré contando el final: cine en blanco y negro del siglo XX*. Barcelona: Publicacions Universitat de Barcelona, cop. 20

“

Hi ha una cosa més important que
la lògica: és la imaginació.

”

ALFRED HITCHCOCK

Proposta d'activitats

ANÀLISI

CONTEXT

Heu llegit a *La crítica diu* la novetat en el tractament narratiu del terror. Com creieu que el director tracta aquest gènere? És similar al de les pel·lícules actuals d'aquest gènere?

Compareu aquells elements que van escandalitzar al públic en l'època de l'estrena i allò què elements/temes escandalitzen avui en dia.

LLENGUATGE CINEMATogrÀFIC

Per què creieu que a l'escena de l'assassinat del personatge d'Arbogast, el director la grava mitjançant un pla zenital? Quina sensació provoca veure l'escena des de dalt? Ajuda a no revelar la identitat de l'assassí? Quina expressivitat té cinematogràficament un pla zenital i un pla nadir? I un pla picat i contrapicat?

En la famosa escena de l'assassinat a la dutxa, penseu que la banda sonora convida augmentar la tensió i la por? Quin efecte produeix aquesta música? A quin instrument correspon la melodia?

NARRATIVA

La situació de Marion és el que primer coneixem de la història. Quin paper té l'explicació de la seva vida per la trama principal?

Coneixeu el concepte McGuffin? Per a què es fa servir?

ACCIÓ

Us proposem que us organitzeu en grups per escriure una història on hi hagi un efecte McGuffin present. Acompanyeu-lo d'un *storyboard* per a explicar als companys.

Proposta d'activitats

REFLEXIÓ

Els trastorns mentals són un tema molt present en el cinema, especialment de ficció. Per què creieu que els guionistes s'interessen tant per aquests perfils? A partir del retrat proposat per Hitchcock, Com diagnosticaries a Norman?

Investigueu altres pel·lícules on els personatges manifestin el mateix trastorn. Quins trets comuns hi trobeu?

Quins arguments a favor i quins perills hi trobeu a l'hora de representar un personatge amb un diagnòstic concret?

Completeu el visionat

BIBLIOGRAFIA I FILMOGRAFIA

Herrmann, Bernard. *Psycho: complete music for Alfred Hitchcock's classic suspense thriller* (CD). London: Unicorn-Kanchana, p 1989.

Martín Rincon, Silvia. *Análisis emotivo-musical de la película Psicosis*. Valencia: La Sirena, 2009.

Psicosis (Psycho)(DVD). [Universal City, CA: Universal Home Video, cop. 1998.

Regreso al Motel Bates: un estudio monográfico de Psicosis. José A. Planes Pedreño (ed.). Bilbao: Mensajero, cop. 2012.

Skerry, Philip J. *Psycho in the shower: the history of cinema's most famous scene*. New York ;London: Continuum, 2009.

Tarnowski, Jean-François. Frenesí / *Psicosis: elementos básicos para una teoría de la práctica fílmica*. Valencia : Fernando Torres, [1978].

Thomson, David. *The Moment of Psycho: how Alfred Hitchcock taught America to love murder*. New York : Basic books, cop. 2009.

Zumalde Arregui, Imanol. *Paisaje edípico: retorno a 'Psycho', 40 años después*. "Secuencias", núm. 14 (2001), pàg. 40-51.

Tots els llibres, revistes, pel·lícules i bandes sonores citats els trobareu a la Biblioteca del Cinema.

Topogràfic del film:

V 6850

